

Annie Besant - spadkobierczyni Bławatskiej

Co się kryje za kulisami Tow. Teozoficznego

Annie Besant -- braminka. Annie Besant -- teozofka nie żyje. Falszywy mesjasz Krishnamurti stracił najgorliwszego swego impresarij, a tysiące naiwnych owieczek -- energiczną pasterkę, która nie wspólnego nie miała z Joanną d'Arc, chociaż zmobilizowała wielotysięczną armię.

Przedsiębiorcza staruszka przez życie całe prowadziła żart, a podstępna walkę z Kościołem katolickim. Świetne dzieło Rene Guenon „Le Théosophisme” („dzieje pewnej pseudo-religii”) stanowiące jedno z wydawnictw francuskiej biblioteki filozofii, którego kierownikiem jest filozof Maritain zawiera mało znane szczegóły z życia Annie Besant.

Szalona Annie

Annie Wood, Irlandka z pochodzenia urodziła się w r. 1847. Rodzice jej byli protestantami. Po krótkim pobycie w Paryżu, gdzie się podobno nawróciła na katolicyzm, wróciła do Anglii w siedemnastym roku życia i zaślubiła protestanckiego pastora Franka Besanta. Miała z nim dwoje dzieci. Ale zacisze domowe nie odpowiadało „szalonej Annie”. Była nieznosna, arbitralna, egzaltowana. Jednak dopiero w r. 1872 porzuciła męża i uciekła z bezwyznaniowcem Charles Bradlaugh, który na łamach „National Reformer” prowadził zacięłą walkę z religią. Znajomą się również z dziećmi Marksa i przejęła się teoriami socjalistycznymi. Studiowała kolejno anatomję, i chemję, literaturę i matematykę ścinając się zresztą na egzaminach. Po trzech nieudanych próbach zdobyła doktorat, i znowu przedzierzgnęła się w dziennikarkę.

Pierwszym jej występem publicznym było objęcie kierownictwa redakcji wyżej wymienionego tygodnika „National Reformer”, gdzie pisywała pod pseudonimem Ajaksa. Z pasją neofitki ateizmu wygłaszała odczyty antyreligijne, rozwijała propagandę na rzecz maltuzjanizmu, a więc mówiąc nowoczesnym językiem -- na rzecz świadomego macierzyństwa (w roku 1874...) stawiając na jednym planie Chrystusa, Maltusa i Buddę.

W r. 1876 wynajmuje biuro reklamy i sprzedaje tam „zakazaną” broszurę „Owoce filozofji”, której wydawca został skazany na dwa lata więzienia. Ścigana

przez policję nie daje za wygraną, ale zakłada „ligę maltuzjańską”, organizuje wiece, ogłasza listy otwarte i broszury.

Kilkakrotnie skazywana na areszt zostaje wreszcie pozbawiona prawa wychowywania swoich dzieci -- sąd odbiera jej córkę. Annie Besant jedzie do Brukseli i tam w r. 1880 podczas kongresu wolnomyslicieli oświadcza imieniem „swojej partji”, że ma na celu propagowanie ateizmu, że jest zwolenniczką republikańskiego systemu, „świeckich pogrzebów”, obalenia prawa własności i izby lordów. Wydaje dwutomowe dzieło „Podręcznik wolnomyslicieli” i broszury „Świat bez Boga”, „Ewangelja ateizmu”, „Ateizm i jego znaczenie moralne” i t. d. W cztery lata później, ku jej wielkiej radości towarzyszy jej Bradlaugh zostaje przyjęty do masonerii francuskiej, jako członek loży Wielkiego Wschodu. Ale nowokreowany mason osiągnawszy to, o czym marzył pozbywa się męczącej towarzyski i wyrzuca ją z redakcji, sam zaś poświęca się karierze poselskiej w Anglii.

Zawód sercowy wpłynął na zmianę poglądów Annie Besant. Rozczarowana do ukochanego traci zaufanie do bezwyznaniowców, i postanawia zrewidować swój dotychczasowy światopogląd. W późniejszym okresie lubiła opowiadać, że jej romans z Bradlaugh miał podkład mistyczny. „Otrzymałam nakaz od „mahatmów” (tajemnicze nadziemskie osobistości, ogrywające w świecie teozofów rolę przewodników duchowych) -- oni to zmusili mnie do porzucenia pastora Besanta i rozpoczęcia życia na własną rękę”, (ale pod ręką z pięknym bezwyznaniowcem Bradlaughem...).

Po zerwaniu z Bradlaugh egzaltowana Annie nie wiedziała co z sobą począć, straciła sympatię nie tylko do zdradliwego przyjaciela, ale i do jego „bóstw” -- Marksa i Maltusa. Lecz już w r. 1886 pocieszyła się w objęciach spirytyzmu i niejakiego Herberta Burrows, który zapoznał ją z zasadami okultyzmu. Spirytyzm z całą sugestywną „mise en scene” odpowiadał jej chaotycznej, niezrównoważonej naturze.

Orły i osły pani Bławatskiej

A gdy spotkała na swej drodze genialną symulantkę Bławatską,

która mądrzejszych ludzi od Annie Besant potrafiła otumanic -- los bylej żony pastora był przesądzony. Sprytna, obdarzona niezwykłym wdziękiem Rosjanka (Helena Hahn z Ekaterinosława) jenerałowa Niceforowa Bławatska, założycielka Tow. Teozoficznego niedarmo mawiała, że „większość ludzi inteligentnych, to durnie” -- widziała bowiem, jak chętnie wpadają w zastawione sidła, jaką wykazują łatwo wierność i z jaką dziecinna ufnością idą pod kuratelę sprytnych oszustów. (— O gdybyście wiedzieli -- mawiała Bławatska -- ilu to orłów zamieniło się w pospolite osły, na odgłos mego czarowanego gwizdka, i jak posłusznie kłapały uszami!). Była ona niewątpliwie zdolną hipnotyzerką, dzięki czemu potrafiła skupić wokół siebie ogromną rzeszę adeptów wierzących święcie, że prezydentka jest wysłanniczką „mahatmów”, a jej dzieła są dyktowane przez wyższe istności. O pani Bławatskiej opowie my innym razem.

Annie Besant poznała Bławatską za pośrednictwem socjalisty Burrowsa. Spotkanie miało miejsce w r. 1889. Potwornie brzydka, opasła, rubaszna Bławatska potrafiła w jednej chwili podbić serce i umysł Annie Besant i uczynić z niej swoją niewolnicę. Foote, redaktor „Wolnomyslicieli” (Freethinker) twierdził, że Annie Besant pozbawiona była charakteru i ulegała wpływowi coraz to innych osób. Rację miała zawsze ta ostatnia.

Spoczątku była szczerą wielbiczką Bławatskiej. Została jej sekretarką. Podczas podróży do Francji Bławatska pokazała jej „mahatmę Morya”, wywołanego z zaświatów. (Nawiasem mówiąc Bławatska przyznawała się później, że wywoływane przez nią zjawy fabrykowane były z musliu, a muzyka sfer niebieskich była brzękiem małego srebrnego dzwoneczka, który został kiedyś przypadkowo zdekonspirowany, bo wypadł pani Bławatskiej z kieszeni).

Bracia się kłócą...

Później sytuacja zmieniła się o tyle, że Annie Besant przejrzała panią Bławatską i straciła wiarę w jej nadprzyrodzone posłannictwo. Natomiast zrozumiała, jak świetnym narzędziem propagandy może stać się sugestja i skolei sama przedzierzgnęła się w su-

gestjonerkę, ujarzmiając tłumy. Jako czynny członek angielskiej sekcji Tow. Teozoficznego (1889 r.) a następnie autonomicznej sekcji europejskiej, założonej w r. 1890 pod egidą Bławatskiej i sekretarza Meada -- prowadziła przez szereg lat podjazdową walkę z katolicyzmem, maskując prawdziwy cel organizacji frazesami o braterstwie dusz.

Z tem braterstwem było gorzej, jako że po śmierci Bławatskiej liderzy Towarzystwa osławiony Olcott, Judge i pani Besant kłócili się zażarcie o spuściznę, po przewodniczącej. Każdy z nich twierdził, że jest apostołem „mahatmów”, i zarzucał drugiemu oszustwo. Ostatecznie osiągnięto porozumienie, jako że echo awantur w łonie Tow. Teozoficznego wywołało nieprzyjemne komentarze w prasie światowej. Porozumienie było pozorne -- kłócono się w dalszym ciągu, ale po cichu. To jeden to drugi kierownik podawał się do dymisji, wreszcie Judge zrobił „secesję” i założył własne kółko amerykańskie (1895), które istnieje podziś dzień w Point Loma (Kalifornia) i posiada sekcje w Szwecji i Holandji.

Niepozbywane komizmu są dyskusje, na temat fałszowanych komunikatów „mahatmów”. Owe komunikaty dyktowane jakoby następcom Bławatskiej były sfalszowane przez Judge'a. „Daily Chronicle” zamieszczało wówczas sześć kolumn zwolenników i wrogów teozofji, a Edward Garrett ogłosił w „Westminster Gazette” cykl rewelacyjnych artykułów p. t. „Zdemaskowana Izydą”, zaś słynny jasnowidz Cumberland ofiarował tysiąc funtów szterlingów nagrody temu, kto sprowadzi na seans tajemną istność zwaną przez teozofów „mahatmą”.

Teozofja to bluff

Siłne wrażenie wywołało oświadczenie Hindusa Nagarkara członka kasty Brahminów, że teozofizm uważany jest w Indiach za „bluff”, że „mahatmy” nie istnieli nigdy i zostali wymyśleni przez dociepniwą panią Bławatską, która sobie kpiła z naiwnych ludzi i chciała się przekonać kto się da wziąć na kawał...

Niemniej charakterystyczne jest oświadczenie Herberta Burrowsa, tego samego, który „przedstawił Bławatskiej młodą Annie Besant. Napisał on na łamach „Borderlandu”:

— W Tow. Teozoficznym nastąpił rozłam z okazji wykrycia oszukańczych machinacji jego członków. Skłoniło mnie to do poczynienia nowych dochodzeń. Otóż sprawdziłem, że przez szereg lat w Tow. Teozoficznym królowało kłamstwo... Nie mogę w dalszym ciągu okazywać poparcia organizacji, w której dzieją się rzeczy tak podejrane. Ustępuję z towarzystwa, gdyż uważam je za organizację niebezpieczną. Jest ona bramą, przez którą ma dostęp zabobon i oszustwo...

Otóż w takich okolicznościach Annie Besant objęta w 1895 r. przewodnictwem Towarzystwa Teozoficznego. O dalszych jej poczynaniach na tem polu innym razem.

H U M O R

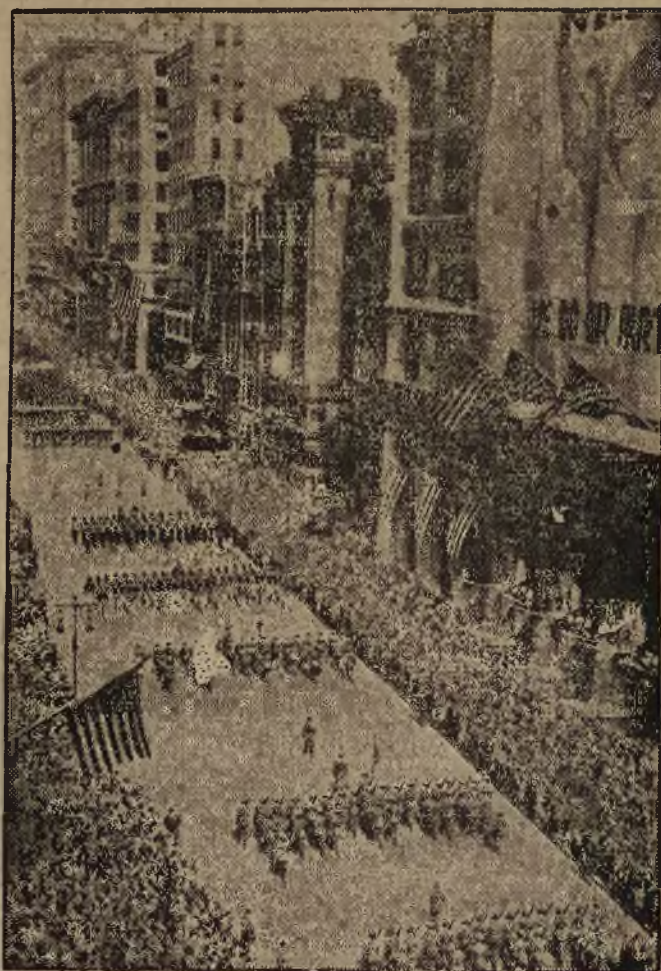
MODA

Pokój dla dzieci. Młoda dama zgłasza się do nurse:
— Sądze, że już czas, abyśmy poszli do domu. Które z tych dzieci należy do mnie?

TYLKO TYLE

— Co powiedział ojciec, gdy się dowiedział, żeś zepsuł auto?
— Czy mam opuścić moje słowo?
— Oczywiście.
— Nic mi nie powiedział.

Amerykanie demonstrują

Potężny pochód 250.000 robotników w Nowym Jorku, demonstrujących z okazji programu gospodarczego Roosevelta. Robotnicy Stanów Zjedn. witają program jako nową erę w życiu amerykańskiego proletariatu.

Ze świata

WYKSZTAŁCENIE A RADJO

Profesor psychologii na uniwersytecie w Chicago, Franc N. Freeman, stwierdził na podstawie obserwacji, że stopień wykształcenia przeciętnego radiosłuchacza jest wyższy, niż tego, który nie korzysta z radiodiodki. Do szeregu osób jednej i drugiej kategorii wystosował dr. Freeman trzy pytania, na które 32 proc. radiosłuchaczy odpowiedziało zadowalająco, z pozostałych zaś osób dało dobrą odpowiedź tylko 24 procent.

OSOBLIWE KLUBY W JAPONII

W Japonii zakorzeniło się w ostatnich czasach życie klubowe na wzór klubów angielskich. W dużych miastach kluby wyrastają jak grzyby po deszczu. Niektóre z tych klubów odznaczają się oryginalnością obyczajów i odznak. Istnieje np. w Osaka t. zw. klub „perłowy”, którego członkowie muszą nosić jako odznakę perłę w kłapie marynarki. Do takich „oryginałów” należy też klub „noszących okulary”, który grupuje w sobie większą część inteligentów japońskich. Inny znów klub w Tokio stawia kandydatem na członków jako warunek rozegranie partycjki karcianej; przegrana kandydata powoduje jego odrzucenie. Istnieje też klub „mleczków”, który nie toleruje w swoim lokalu żadnych rozmów i obowiązuje swoich członków do obserwowania milczenia przez cały czas pobytu w klubie.

RADJO W WIEZIENIACH AMERYKAŃSKICH

Dyrektor znanego więzienia nowojorskiego, Sing-Sing, postanowił zaopatrzyć nadzorców w przenośne aparacki nadawczo-odbiorcze, pracujące na ultrakrótkiej fali, które umożliwiłyby dozorcóm komunikowanie się w każdej chwili z dyrekcją więzienia. Aparaty te są bardzo lekkie i nosi się je na plecach, przytroczone rzemieniami jak tornister. Długość fali ma wynosić około 5 metrów.

RADJOMASZYNA DO PISANIA.

Pisanie na dystans bez drutu!... Wysyłane poprzez eter fale, które gdzieś w dali jakgdyby niewidzialną ręką poruszają klawiaturę maszyny i wypukują na niej tekst. Jeszcze do niedawna rzecz ta wydawała się utopją, pomimo obecnego stanu techniki. Obecnie i to marzenie stało się rzeczywistością. Maszyna do pisania na dystans przeobraziła się z eksperymentu laboratoryjnego w praktyczny w życiu aparat, który ma bezwzględnie przed sobą dużą przyszłość. Aparat ten odznacza się prostotą w pomysłach i

budowie; wynalazcą jego jest radio-technik, inżynier dr. Hell. Każdej literze klawiatury odpowiada koło nadawcze aparatu. W obecnej swojej postaci aparat nadawczy może przesyłać 5 liter na sekundę. Można sobie wyobrazić, jak szerokie zastosowanie znajdzie nowy aparat w takich instytucjach państwowych, jak poczta, koleje, urzędy policyjne etc., a dalej w instytucjach prywatnych, w przemyśle, w handlu.

TUNEL POD MONT-BLANC

Pomiędzy rządem francuskim i włoskim prowadzone są obecnie rokowania w sprawie realizacji projektu przebiecia tunelu w masywie Mont-Blanc, celem przeprowadzenia linii kolejowej. Została wyznaczona komisja niezonych włoskich, która sprawdzi badania przedwstępne, prowadzone dotychczas przez geologa szwajcarskiego, Lugeon, i p. Oulianoff'a. Projekt przekopania tunelu pod Mont-Blanc powstał już w r. 1907, kiedy to inżynier paryski, Monod, złożył rządowi francuskiemu memoriał w sprawie możliwości przeprowadzenia drogi żelaznej pod Mont-Blanc. Otwór tunelu zaczynałby się przy Chamonix, z drugiej zaś strony wychodziłby koło miejscowości d'Entrevres lub też we Włoszech. Długość tunelu przewidywana jest na przeszło 12 km., a czas trwania robót na 4 -- 5 lat.

Mąż stanu i wnuk

Premjer angielski Ramsay MacDonald został przed miesiącem dziadkiem. Znakomity mąż stanu wiele czasu poświęca małej Joan.

Podpalacze Reichstagu?

Widok sali posiedzeń Trybunału Rzeszy w Lipsku w czasie rozprawy o podpalenie Reichstagu. Marinus van Lubbe (X) składa zeznanie.

REDAKCJA: Warszawa, Nowy Świat 22. Telefon: 545-80 (Centrala). Sekretarz redakcji przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt w godz. 19 -- 20.

ADMINISTRACJA: Warszawa. Zgoda 1. Telefony: Administracja i Zarząd 691-64. Prenumerata 691-66. Wydział ogłoszeń 691-56; Skrzynka pocztowa 745. Adres telegraficzny -- ABC Warszawa, Konto P. K. O. Nr. 13550.

PRZEDSTAWICIELSTWA: Kalisz, Aleja Józefiny 11, tel. 209; Piotrków Trybunalski, Słowackiego 9, tel. 59; Włocławek, Cyganka 26, tel. 136.

PRENUMERATA: miejscowa (z odnośnieniem do domu) i zamiejscowa -- zł. 4.50 miesięcznie. Konto czekowe P. K. O. Nr. 13550.

Ceny ogłoszeń:

za miejsce wysokości 1 milimetra przez szerokość jednej szpalty (na wszystkich stronach po 6 szpalt): na 1-iej stronie -- 1 zł. w tekście (wśród artykułów) -- 70 gr., w reklamach (wśród ogłoszeń) -- 50 gr., na ostatniej stronie -- 60 gr. Notatki reklamowe -- 1 zł. Komunikaty (specjalne) -- 1.50 zł., lekarskie -- 30 gr. Nekrologia po 30 gr. Drobne po 20 gr. za wyraz; duże litery w ogłoszeniach „drobnych” liczy się za oddzielne wyrazy, a tłusty druk -- podwójnie. Notatki reklamowe oznaczają się cyfrą (N.), a komunikaty specjalne cyfrą (Kom.). Za terminy druku ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Wydział ogłoszeń: Zgoda 1, tel. 691-56 -- biuro czynne od godz. 9 rano do 6 wiecz.

Kierownik: Tadeusz Ucieszyński